

Pracovná skupina pre ekologické poľnohospodárstvo

Miesto stretnutia: COPA-COGECA, Rue de Trèves 61, 1040 Brusel

Dátum stretnutia: 6. októbra 2022

Účastník stretnutia: Konzorcium

Názov aktivity: Pracovná skupina pre ekologické poľnohospodárstvo

Predseda: Predsedala Lone Andersenová (DK).

Podrobný popis aktivity:

Situácia na trhu

DK: Priaznivá úroda obilnín, na úkor sóje sa zvyšujú plochy hrachu a lucerny. Zvýšila sa aj produkcia ekologických vajec, ekologický chov ošípaných je na rovnakej úrovni ako v roku 2021, ale očakáva sa klesajúci trend. Problémom budú vysoké ceny ekologických krmív, elektriny, zemného plynu a ropy.

EE: Ekologicky pestované ovocie a zelenina sú 3x drahšie ako konvenčné. Čo sa týka cien pri vývozech, medzi ekologickými a konvenčnými produktmi sú veľmi malé rozdiely a uprednostňujú sa konvenčné.

FI: Vyskytujú sa ťažkosti pri vykonávaní nariadenia č. 848/2018 o ekologickej produkcii, súvisiace so 48-hodinovou ochrannou lehotou pri veterinárnej liečbe (najmä na mliečnych farmách). Rozdiel v cene konvenčne a ekologicky produkováných obilnín je významný, zatvárajú sa ekologické farmy, podiel ekologickej produkcie na trhu predstavuje len 3 %.

ES: V 2. štvrťroku 2022 došlo k poklesu predaja ekologických produktov o 5-10 %. Predaj konvenčných obilnín sa zvýšil o 9,4 %, naopak - ekologicky produkováných klesol o 8,8 %.

FR: Od začiatku roka 2022 sa prejavuje značná kríza spotreby ekologicky produkováných potravín (pokles o 8-15 %).

IT: Vývoz ekologicky produkováných potravín narástol o 16 %, pričom domáca spotreba klesla. Došlo k zvýšeniu predaja ekologických obilnín a hospodárskych zvierat. V roku 2021 pribudlo 4 000 nových ekologických poľnohospodárskych podnikov a bol zaznamenaný výrazný nárast dovozu z tretích krajín (o 10,2 %).

DE: Predaj a podiel ekologických produktov na trhu v posledných rokoch klesá a tento trend sa očakáva aj v roku 2022.

AT: Medzi rokmi 2017-2021 došlo k nárastu trhu s ekologickými potravinami. Najvyšší je pri mlieku a jogurtoch, problémy sa vyskytujú pri vývoze kozieho a ovčieho mlieka, podobne sa registrujú komplikácie aj pri dovozoch ekologickej pšenice, kukurice a repky z UA.

PL: Situáciu na trhu s ekologickými obilninami komplikuje, že časť obilia vyvázaného z UA zostáva na PL trhu, čo výrazne znižuje ceny domácej produkcie. Rentabilita ekologickej produkcie sa drasticky znížila - ceny vzrástli o 20-30 %, ale náklady o 50-75 %.

Sekretariát situáciu zhrnul konštatovaním, že treba očakávať ďalší pokles dopytu po ekologických produktoch v dôsledku súčasnej geopolitickej situácie a jej dopadov. Začínajú sa objavovať komplikácie v súvislosti s dovozmi z UA a takisto sa začína prejavovať znížená kúpna sila spotrebiteľov a ich nižší záujem o drahšie ekologické produkty.

Proteínové krmivá: nová možná látka na organické krmivo (metyloxolan)

Tento bod prezentoval DE zástupca Amos Ramsauer zo spoločnosti Agriprotein. Informoval o programe EcoXtract na vývoj biologického rozpúšťadla na extrakciu olejov, proteínov a prírodných zložiek zo semien bohatých na oleje. Program získal grant v rámci programu Horizont 2020. V súčasnosti sa ako rozpúšťadlo na extrakciu oleja z repkových vložiek používa hexán, čo je však toxická látka, ktorá nie je povolená v ekologickej výrobe. Preto sa hľadá vhodná ekologická alternatíva, ktorou by mohol byť metyloxolan, ktorý má podobné vlastnosti a už je certifikovaný na použitie pri výrobe liečiv a v kozmetickom priemysle. Metyloxolan je netoxický pre životné prostredie a pri vdychovaní. Ide o biologické rozpúšťadlo vyrábané z vedľajších poľnohospodárskych produktov (bez GMO). Úrad EFSA už vydal svoje stanovisko o bezpečnom použití metyloxolanu v potravinárskom priemysle, očakáva sa stanovisko ohľadom vhodnosti jeho použitia aj v ekologickej produkcii. Prebiehajúce testy vykazujú veľmi sľubné výsledky.

Nariadenie o udržateľnom používaní pesticídov

Komisia predložila návrh nariadenia v júni 2022, v júli predstavila konkrétne redukčné ciele. V Parlamente je vo výbore AGRI spravodajkyňou Sarah Wienerová (AT, Zelení), správu by mala predstaviť v novembri 2022. Rada pre poľnohospodárstvo a rybolov sa návrhom už zaoberala aj počas septembrového zasadnutia, kde PL pripravilo podkladový dokument (s podporou AT, EE, BG, IT, HU, LV, MT, RO, SI, SK), vyzývajúci Komisiu na vypracovanie nového posúdenia dopadov legislatívneho návrhu v kontexte novej geopolitickej situácie. Proti tejto výzve sa postavili štáty DE, DK a NL, podľa ktorých už treba pokročiť v legislatívnom procese a príprava nového posúdenia dopadov by proces pozdržala.

Sekretariát stručne predstavil kľúčové prvky legislatívneho návrhu Komisie:

- prísnejšie pravidlá pri vykonávaní právnych predpisov v členských štátoch
- stanovenie právne záväzného cieľa na EÚ úrovni na zníženie emisií chemických látok a nebezpečných pesticídov o 50 %
- stanovenie národných cieľov na znižovanie emisií
- 3 úrovne zníženia: 35 %, 50 % a 65 %
- podľa návrhu Komisie je ekologické poľnohospodárstvo jediným riešením
- dostupnejší prístup k súčasným a budúcim technológiám a využívanie nástrojov presného poľnohospodárstva na integrovanú ochranu proti škodcom (IPM)
- zákaz používania všetkých prípravkov na ochranu rastlín v citlivých oblastiach a vo vzdialenosti menšej než 3 m od týchto oblastí
- používanie elektronického registru používania pesticídov
- mimoriadne zmeny nariadení o SPP
- žiadne zjednodušenie administratívnej záťaže
- definícia „nezávislých poradcov“
- možný vznik občianskych iniciatív

Sekretariát pripravuje interný prieskum pre členské organizácie, aby zistil dopady návrhu Komisie na národných úrovniach, ďalej 25. 10. 2022 prebehne okrúhly stôl zúčastnených strán o ochrane rastlín.

Aktuálne informácie o smernici o priemyselných emisiách

Sekretariát pripomenul, že 5. 4. 2022 Komisia zverejnila návrh revidovanej smernice o priemyselných emisiách, novinkou je rozšírenie oblasti pôsobnosti smernice – po novom budú do nej zahrnuté všetky poľnohospodárske podniky zaoberajúce sa chovom dobytká, ošípaných a hydiny s viac než 150 dobyťčými jednotkami (LSU), aktuálne by malo ísť o 150 dospelých kráv, 375 teliat, 10 000 nosníc, 500 prasiat alebo 300 prasníc.

V Parlamente je vedúcim výborom ENVI, spravodajcom je Radan Kanev (BG, EPP), výbor AGRI predloží svoje stanovisko ku kapitolám týkajúcich sa poľnohospodárstva, termín na predloženie pozmeňovacích návrhov je 25. 10. 2022. Sekretariát plánuje rokovania s tímami tieňových spravodajcov na predstavenie pozmeňovacích návrhov C-C. Návrh nariadenia je už predmetom debát v Rade pre poľnohospodárstvo a rybolov, ministri poľnohospodárstva sa zdajú byť si vedomí dopadu na živočíšnu výrobu.

C-C už prijali svoju pozíciu k legislatívnemu návrhu, v ktorej odmietajú rovnaký prístup k poľnohospodárskej činnosti ako k priemyselným znečisťovateľom, požadujú zohľadnenie súčasnej geopolitickej situácie a upozorňujú na neúnosné dopady a prudký nárast administratívnej záťaže. Takisto žiadajú vykonanie komplexného posúdenia dopadov a vyňatie fariem z oblasti pôsobnosti smernice a odmietajú možnosť Komisie v budúcnosti predkladať delegované akty.

Príprava rokovania skupiny CDG

Skupina CDG bude zasadať 7. 10. 2022, témy budú: situácia na trhu, aktuálny stav medzinárodných dohôd a ich dopad na ekologické poľnohospodárstvo, aktualizované informácie o revízii smernice o priemyselných emisiách a nariadení o udržateľnom používaní pesticídov.

Prínos aktivity pre poľnohospodárov v SR:

Prenos informácií pre členov SPPK k danej problematike.

Vyplývajúce úlohy pre SPPK:

Pre SPPK nevyplývajú zo zasadania žiadne úlohy.